

Rapport 2010:58

Arkeologisk utredning etapp 1

Gäddvik 1:10, Sankt Anna socken

Del av Gäddvik 1:10
Sankt Anna socken
Söderköpings kommun
Östergötlands län

Mats Magnusson

Gäddvik 1:10, Sankt Anna socken

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och åtgärdsförslag	4
Referenser	7
Tekniska uppgifter.	8
Bilaga 1. Beskrivningar av registrerade ÖLM nr.	9

Omslagsbild: Skåre på Långholmen. Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

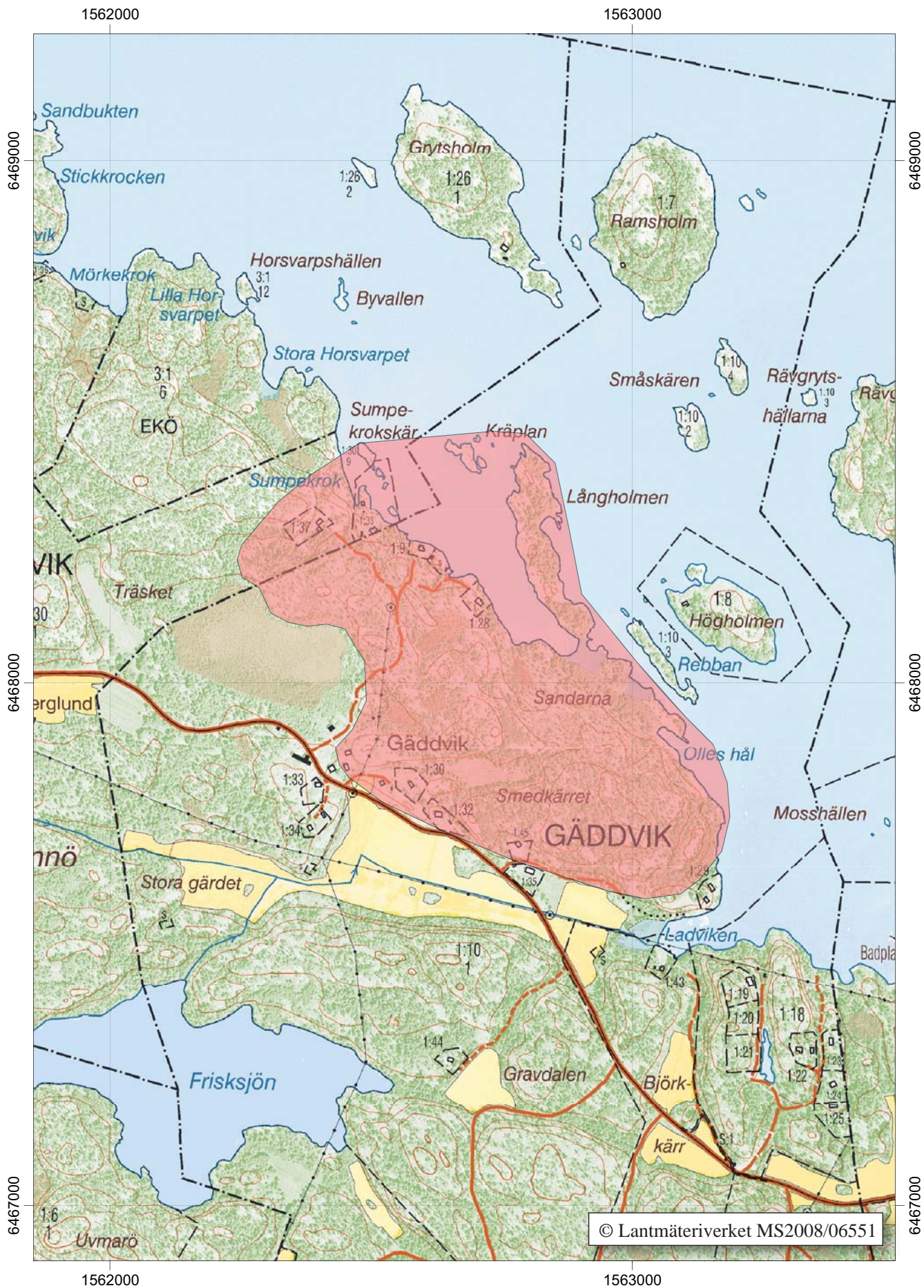
Inför detaljplaneläggning inom fastigheten Gäddvik 1:10, Sankt Anna socken i Söderköpings kommun utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning, etapp 1. Det aktuella utredningsområdet var ca 40 hektar stort och omfattar delar av Norra Finnö.

Den arkeologiska utredningen visar att det aktuella området berör tre lokaler med status - övrig kulturhistorisk lämning. Östergötlands länsmuseum gör bedömningen att särskild hänsyn bör tas vid tre lokaler med kulturlämningar inom området.

Beslut om fortsatta arkeologiska åtgärder fattas av Kultur- och samhällsbyggnadsenheten vid Länsstyrelsen Östergötland.

Mats Magnusson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde den 8 juli 2010 en arkeologisk utredning, etapp 1, inom fastigheten Gäddvik 1:10, Sankt Anna socken i Söderköpings kommun. Det aktuella utredningsområdet var ca 40 hektar stort och omfattar delar av Norra Finnö.

Uppdragsgivare var markägare Magnus Gustafsson, Söderköping som också svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för den arkeologiska utredningen och rapportarbetet var Mats Magnusson. Fälтарbetet utfördes av Anders Persson och Mats Magnusson.

Områdesbeskrivning

Utredningsområdet består av skogs- och hällmarker beläget på Norra Finnö. Det aktuella området är beläget mellan havet och bebyggelsen i Gäddvik och omfattar även ön Långholmen. Topografin är delvis kuperad och nivån över havet varierar från 0 till 20 m. Sedan laga skiftet genomfördes på 1800-talet (LMS, akt 05-sta-91) har ett fåtal hus tillkommit och då främst i form av sommarstugor längs kusten i den norra delen av utredningsområdet.

Inom området finns idag inga kända forn- eller kulturlämningar. Närmaste fasta fornlämning är en stensättning belägen drygt 600 m NV om utredningsområdet (RAÄ 12:1, Sankt Anna). I övrigt finns en loftbod ca 600 m VNV om det aktuella området (RAÄ 13:1, Sankt Anna).

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att påvisa eventuella, sedan tidigare ej kända, forn- och kulturlämningar inom aktuellt utredningsområde. Utöver detta skulle eventuella presumtiva lägen för fornlämningar lokaliseras inom utredningsområdet.

Lämningar som påträffades vid utredningen skulle dokumenteras avseende typ och utbredning. Utredningens resultat ska vid eventuell framtida exploatering kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete. Utredningen ger förslag på vidare antikvariska åtgärder på de platser där möjlig fornlämning är belägen inför en eventuell exploatering.

Metod och dokumentation

Utredningen kom att innehålla tre huvudmoment:

- Kart- och arkivstudier.
- Inventering i fält av utredningsområdet.
- Sammanställning av resultaten i rapportform.

Kart- och arkivstudierna syftade till att ge en kulturhistorisk bakgrundsbild av området. Inventeringen syftade till att utröna om det inom det aktuella området fanns några, ovan mark, synliga lämningar. Lämningar som påträffades dokumenterades genom upprättandet av beskrivning i enlighet med Riksantikvarieämbetets praxis samt lägesbestämdes med GPS-inmätning. I föreliggande rapport redovisas dessa efter preliminär nummerserie (ÖLM-nr).

De kulturlämningslokaler (ÖLM-nr) som tas upp i nedanstående sammanställning är alla belägna inom gällande utredningsområde. De lämningar som redovisas tillhör alla följande kategori:

- Övrig kulturhistorisk lämning. Lämningar med kulturhistoriskt värde, vilka normalt inte faller under Lagen om kulturminnen (SFS 1988: 950). Lämningar i denna kategori är de som inte uppfyller kriterierna för fast fornlämning. De kan dock betraktas som fornlämning om de t ex ingår i ett sammanhang, som motiverar en sådan status. Lämningarna bör karteras och dokumenteras och hänsyn bör tas vid exploatering.

Resultat och åtgärdsförslag

Efter avslutad fältinventering och kart- och arkivstudier kan konstateras att utredningsområdet berör tre kulturlämningslokaler (ÖLM nr, se bilaga 1). Strax nordost om fastigheten Gäddvik 1:32 påträffades en Jättegryta (ÖLM 1). Dessa naturbildningar förekommer ofta i folktron. Från samma fastighet löper en kallmurad mur i nordostlig riktning (ÖLM 2). På Långholmen finns resterna efter en svårdefinierbar stenkonstruktion bevarad invid krönet på en höjd (ÖLM 3).

Figur 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan blad 8H3c Sankt Anna, med utredningsområdet och kulturlämningslokalerna utmärkta. Skala 1:6 000.

Figur 4. Jättegryta (ÖLM 1). Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Figur 5. Stenmur (ÖLM 2). Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Figur 6. Stenkonstruktion (ÖLM 3). Foto Mats Magnusson, ÖLM

Vid fältinventeringen påträffades även två skårar (bågformad skärm av stenar som används vid sjöfågeljakt) på Långholmen. En skåre fanns i varje ände av den avlånga ön. Då dessa inte tycks vara särskilt gamla anser inte Östergötlands länsmuseum att särskild hänsyn behöver tas i dessa fall.

Sammanfattningsvis anser Östergötlands länsmuseum att särskild hänsyn bör tas, till de tre lokaler som nämns ovan, vid kommande planeringsprocess. Fortsatta arkeologiska åtgärder kräver beslut enligt

Kulturminneslagen (SFS 1988:950). Beslut om tillstånd fattas av Kultur- och samhällsbyggnadsenheten vid Länsstyrelsen Östergötland.

Referenser

Lantmäteriet, LMS, akt 05-sta-91. Laga skifte Gäddevik 1875.

Fornminnesregistret för Sankt Anna socken

Tekniska uppgifter

Fastighet	Gäddvik 1:10
Socken	Sankt Anna
Kommun	Söderköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	-
Ekonomiska kartans blad	087 32 (8H 3c Sankt Anna)
Koordinater	X 6467850, Y 1562850
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1
Länsstyrelsens dnr	431-2237-10
Länsstyrelsens handläggare	Bertha Amaya
Länsstyrelsens beslut	2010-06-22
ÖLM dnr	320/10
ÖLM projektnr	531139
Uppdragsgivare	Magnus Gustafsson, Söderköping
Kostnadsansvarig	Magnus Gustafsson, Söderköping
Projektledare	Mats Magnusson, Anders Persson
Fynd	-
Foto	Digitalt
Analyser	-
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2010:58 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Beskrivningar av registrerade ÖLM nr

ÖLM 1

Jättegryta. Storlek: ca 0,5 m i diam och 0,55 m dj.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning
Lämningstyp: Naturföremål/-bildning med tradition
Ekonomiskt kartblad: 8H 3c Sankt Anna
Terräng: SÖ kanten av bergrygg.
Koordinater: X6467735 Y1562700

ÖLM 2

Stenmur, ca 53 m l (NO-SO), 0,7 - 0,9 m h och 0,7 – 0,8 m br. Muren består av ca 0,2 – 0,7 m st stenar, med de större stenarna i marknivå. Muren är kallmurad och välbevarad.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning
Lämningstyp: Hägnad
Ekonomiskt kartblad: 8H 3c Sankt Anna
Terräng: S kanten av bergshöjd.
Koordinater: X6467783 Y1562635

ÖLM 3

Stenkonstruktion, ca 20 m l (NV-SO), 0,5 – 1,0 m br och 0,1 – 0,3 m h. Övertorvad i sydöstra delen. Stenvallen består av ca 0,3 – 0,6 m st stenar. Vinkelräta, kortare, vallar/rader utgår i SV riktning från stenvallen.

Antikvarisk status: Övrig kulturhistorisk lämning
Lämningstyp: Fornlämningsliknande lämning
Ekonomiskt kartblad: 8H 3c Sankt Anna
Terräng: SV sluttningen av bergrygg, nära krön.
Koordinater: X6468158 Y1562855

Inför detaljplaneläggning inom fastigheten Gäddvik 1:10, Sankt Anna socken i Söderköpings kommun utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning, etapp 1. Det aktuella utredningsområdet var ca 40 hektar stort och omfattar delar av Norra Finnö.

Den arkeologiska utredningen visar att det aktuella området berör tre lokaler med status - övrig kulturhistorisk lämning. Östergötlands länsmuseum gör bedömningen att särskild hänsyn bör tas vid tre lokaler med kulturlämningar inom området.